

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 21.11.2006
KOM(2006) 635 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

KOMISIJOS SANGLAUDOS FONDO ATASKAITA (2005 m.)

{SEC(2006)1366}

TURINYS

1.	Biudžeto vykdymas.....	3
2.	Ekonominė aplinka ir sąlygos.....	7
3.	Koordinavimas su transporto ir aplinkos politika.....	8
3.1.	Transportas.....	8
3.2.	Aplinka.....	9
4.	Patikrinimai.....	9
5.	Pažeidimai ir pagalbos sustabdymas.....	10
6.	Vertinimas.....	11
7.	Informavimas ir viešumas.....	12

SANGLAUDOS FONDO METINĖ ATASKAITA (2005 m.)

Ši ataskaita teikiama, vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 1164/1994, įsteigiančio Sanglaudos fondą, 14 straipsnio 1 dalimi. Joje nušviečiama Sanglaudos fondo veikla 2005 m.

1. BIUDŽETO VYKDYMAS

2005 m. Sanglaudos fondo lėšos įsipareigojimams, skirtiems 13 pagalbą gaunančių valstybių narių, sudarė 5 131 932 989 EUR (einamosiomis kainomis). Į šią sumą įeina techninės pagalbos kreditai (8.100.000 EUR). Pažymėtina, kad Sanglaudos fondo lėšos skiriamos 13 valstybių narių, o Airija, išaugus jos ekonomikai, nuo 2004 m. sausio 1 d. nebėra tinkama valstybė pagalbai gauti.

Asignavimai įsipareigojimams buvo faktiškai panaudoti visi (99,99 %), ir jokių asignavimų nebuvo perkelta į 2006 m.

1 lentelė. Įsipareigojimų įgyvendinimas 2005 m. (eurais)

Asignavimai įsipareigojimams	Pradinės lėšos	Pokyčiai	Galutinės lėšos	Panaudotos lėšos	Panaikinti asignavimai	Perkeltos lėšos į 2006 m.
2005 m. biudžetas	5 131 932 989	0	5 131 932 989	5 131 394 095	0	0
Iš 2004 m. perkelti asignavimai	2 084 326	0	2 084 326	2 084 326	0	0
Vėl paskirti asignavimai	0	0	0	0	0	0
Gražintos lėšos	0	0	0	0	0	0
Iš viso	5 134 017 315	0	5 134 017 315	5 133 478 421	0	0

2 lentelė. Mokėjimų įgyvendinimas 2005 m. (eurais)

Asignavimai mokėjimams	Pradinės lėšos	Pokyčiai	Galutinės lėšos	Panaudotos lėšos	Panaikinti asignavimai	Perkeltos lėšos į 2006 m.
2005 m. biudžetas	3 005 500 000	- 905 667 578	2 099 832 422	2 095 501 859	4 330 562	0
Iš 2004 m. perkelti asignavimai	133 138 854	0	133 138 854	133 138 854	0	0
Vėl paskirti asignavimai	7 413 307	0	7 413 307	7 352 531	0	60 775

Gražintos lėšos	0	0	0	0	0	0
Iš viso	3 146 052 161	- 905 667 578	2 240 384 583	2 235 993 244	4 330 562	60 775

Kadangi per pirmuosius devynis metų mėnesius mokėjimai buvo vykdomi gana lėtai, bendra 905,6 milijonų eurų asignavimų mokėjimams suma buvo perkelta iš Sanglaudos fondo į ERPF, vykstant perkėlimų procedūrai kituose struktūriniuose fonduose. Šis perkėlimas reiškia, kad 99,8 % asignavimų mokėjimams buvo įgyvendinta 2005 m.

Asignavimų biudžeto įgyvendinimas 2005 m. kiekvienoje valstybėje narėje

3 lentelė. Asignavimai įsipareigojimams 2005 m. (eurais)

Valstybė narė	Aplinka		Transportas		Techninė pagalba	Iš viso	
	Suma	Apl.	Suma	% Trans p.		Suma	VN % nuo visos sumos
Espania	852 915 773	47,2	955 633 794	52,8	-	1 808 549 567	35,2
Ellada	108 808 087	25,3	321 689 418	74,7	-	430 497 505	8,5
Portugal	289 926 872	59,2	199 774 911	40,8	-	489 701 783	9,5
Kypros	13 122 653	86,9	1 976 824	13,1	-	15 099 477	0,3
Ceska Republika	125 984 675	49,1	130 826 766	50,9	-	256 811 441	5,0
Eesti	33 779 915	38,5	53 970 504	61,5	-	87 750 419	1,8
Magyarország	157 491 180	50,7	153 050 527	49,3	-	310 541 707	6,0
Latvija	78 180 693	50,6	76 219 129	49,4	-	154 399 822	3,0
Lietuva	117 185 363	68,3	54 376 851	31,7	-	171 562 214	3,3
Malta	0	0	5 347 620	100	-	5 347 620	0,1
Polska	673 535 292	57,8	491 996 252	42,2	-	1 165 531 544	22,7
Slovensko	79 538 582	51,0	76 448 510	49,0	-	155 987 092	3,0
Slovenija	47 140 815	90,9	4 694 914	9,1	-	51 835 729	1,0
Technical Assistance	0	0	0	0	29 862 501	29 862 501	0,6
Total	2 577 609 900	50,2	2 526 006 020	49,8	29 862 501	5 133 478 421	100 %

4 lentelė. Asignavimai mokėjimams 2005 m. (eurais)

Naujųjų valstybių narių duomenys atspindi tik Sanglaudos fondo mokėjimus projektams, patvirtintiems po 2004 m. gegužės 1 d. (t. y. juose neatsižvelgiama į ISPA projektams skirtą pasirengimo narystei paramą). Lentelėje Nr. 5 parodyti 2005 m. atlikti mokėjimai ISPA projektams, kurie buvo patvirtinti prieš stojimą 2004 m.

Valstybė narė	Aplinka		Transportas		Techninė pagalba	Iš viso	
	Suma	Apl.	Suma	% Transp.		Suma	%
Espania	654 401 989	47,2	732 303 612	52,8	-	1 386 705 601	62,0
Ellada	156 508 198	49,9	157 306 438	50,1	-	313 814 636	14,0
Ireland	12 004 179	73,2	4 391 663	26,8	-	16 395 842	0,7
Portugal	124 050 708	45,1	150 776 339	54,9	-	274 827 047	12,3
Kypros	0	0	5 058 456	100	-	5 058 456	0,3
Ceska Republika	0	0	15 326 716	100	-	15 326 716	0,7
Eesti	2 543 159	66,8	1 264 006	33,2	-	3 807 166	0,2
Magyarország	3 190 375	4,0	74 988 467	96,0	-	78 178 843	3,5
Latvija	0	0	20 441 701	100	-	20 441 701	0,9
Lietuva	0	0	48 866 247	100	-	48 866 247	2,2
Malta	0	0	0	0	-	0	0
Polska	0	0	17 411 326	100	-	17 411 326	0,8
Slovensko	2 664 822	61,3	40 784 213	38,7	-	43 449 035	1,9
Slovenija	0	0	8 542 556	100	-	8 542 556	0,4
Techninė pagalba	0	0	0	0	3 168 067	3 168 067	0,1
Iš viso	955 363 431	42,8	1 277 461 745	57,2	3 168 067	2 235 993 244	100 %

Ketverius metus iš eilės vyravo tendencija daugiau lėšų skirti transporto sektoriaus projektams, nors įvairiose valstybėse narėse lėšų pasiskirstymas tarp transporto ir aplinkos sektoriaus yra gana skirtingas.

5 lentelė. Naujosios valstybės narės – su ankstesniais ISPA projektais susiję 2005 m. mokėjimai (išskyrus techninę pagalbą)

Valstybė narė	Aplinka		Transportas		Iš viso	
	Suma	Apl.	Suma	Transportas	Suma	%
Ceska Republika	37.842.669,97	64,2%	21.083.316,98	35,8%	58.925.986,95	11,4 %
Eesti	16 146 155,41	56,6%	12 363 826,57	43,4%	28 509 981,98	5,5 %
Magyarország	28 224 506,00	39,8%	42 706 981,30	60,2%	70 931 487,30	13,7 %
Latvija	24 905 962,19	41,6%	34 943 875,20	58,4%	59 849 837,39	11,5 %
Lietuva	12 859 292,90	38,6%	20 464 144,41	61,4%	33 323 437,31	6,4 %
Polska	85 207 452,51	40,3%	26 464 614,43	59,7%	211 672 066,94	40,8 %
Slovensko	20 033 296,36	43,4%	26 147 266,92	56,6%	46 180 563,28	8,9 %
Slovenija	1 009 431,70	11,0%	8 137 626,12	89,0%	9 147 057,82	1,8 %
Iš viso	226 228 767,04	41,9%	292 311 651,93	58,1%	518 540 418,97	100,0 %

6 lentelė. Atsiskaitymas už prisiimtus 1993-1999 m. laikotarpiui įsipareigojimus 2005 m. (eurais)

Valstybė narė	Pradinė atsiskaitytina suma	Panaikinti įsipareigojimai	Mokėjimai	Galutinė atsiskaitytina suma
Espana	305 739 244	30 456 151	70 983 944	204 299 149
Ellada	171 283 818	59 732 167	29 386 156	82 165 494
Airija	33 705 504		4 067 959	29 637 545
Portugalija	31 638 853		2 124 257	29 514 596
Iš viso	542 367 419	90 188 318	106 562 316	345 616 784

NB: 2005 m. pradžios atsiskaitytinios sumos neatitinka 2004 m. metinėje ataskaitoje pateiktų galutinių sumų, nes 2004 m. lentelėje buvo netikslumų.

Sanglaudos fondo įsipareigojimai vykdomi iš diferencijuotų asignavimų. Kitais žodžiais tariant, mokėjimai vykdomi po to, kai yra paskiriamos lėšos. Jei visi projektai yra įgyvendinami pagal sprendimus, atsiskaitytina suma atsiranda „automatiškai“, nes nuo sprendimo dienos iki likusios sumos išmokėjimo paprastai praeina tam tikras laikas (paprastai nuo 4 iki 5 metų).

Kad būtų galima išvengti ypač ilgo laiko tarpo tarp įsipareigojimų ir mokėjimų, buvo dedamos didelės pastangos išmokėti dar neišmokėtus asignavimus, skirtus 2000 m. pradėtai veiklai. 2005 m. išmokėta arba panaikinta apie 36,2 % neišmokėtų asignavimų, buvusių metų pradžioje. 2005 m. pabaigoje neišmokėtų asignavimų sumažėjo, ir jie sudarė tik 6,7 % Sanglaudos fondo metinio biudžeto lėšų (palyginti su daugiau nei 50 % 2002 m. pabaigoje ir 39 % 2003 m. pabaigoje). Pastangos mažinti neišmokėtus asignavimus 2006 m. bus tęsiamos, bendradarbiaujant su nacionalinėmis valdžios institucijomis, atsakingomis už projektų įgyvendinimą ir susijusius mokėjimų prašymus.

Smulkesnė informacija apie 2005 m. kiekvienoje valstybėje narėje patvirtintus projektus yra pateikta šios ataskaitos priede.

2. EKONOMINĖ APLINKA IR SĄLYGOS

Tarybos reglamente dėl Sanglaudos fondo¹ Sanglaudos fondo lėšų panaudojimui yra nustatytos tam tikros makroekonominės sąlygos. Jame sakoma: „Fondas nebefinansuos jokių valstybės narės naujų projektų, arba svarbių projektų atveju jokių naujų projekto etapų, jeigu Taryba, remdamasi Komisijos rekomendacija, kvalifikuota balsų dauguma nustatys, kad valstybė narė neįgyvendino [savo stabilumo arba konvergencijos programos] taip, kad išvengtų perviršinio šalies biudžeto deficito“. Taigi, Sanglaudos fondas atlieka nacionalinį biudžetą remiančios priemonės vaidmenį, padėdamas valstybėms narėms išlaikyti griežtą makroekonominę valdymą.

2005 m. Taryba nepriėmė nei vieno sprendimo sustabdyti finansavimą iš Fondo bet kurios šalies atžvilgiu. Nustatyta, kad 2004 m. šešiose naujosiose valstybėse narėse – Čekijos Respublikoje, Kipre, Maltoje, Vengrijoje, Lenkijoje ir Slovakijoje – buvo perviršinis biudžeto deficitas. 2004 m. gruodžio mėn. Komisijai nusprendus, kad visos šios valstybės narės ėmėsi veiksmingų priemonių Tarybos rekomendacijoms įgyvendinti, buvo manoma, kad 2005 m. jokių kitų veiksmų biudžeto pokyčiams nereikia (išskyrus Vengrijoje). Kipras savo perviršinį deficitą sugebėjo ištaisyti iki 2005 m., o kitų šalių (išskyrus Lenkiją) konvergencijos programos atitinka Tarybos rekomendacijas, ir perviršinio deficito ištaisymui joms yra nustatytos šios datos: 2006 m. Maltai, 2007 m. Slovakijai ir 2008 m. Čekijos Respublikai. 2005 m. atnaujintoje Lenkijos konvergencijos programoje numatyta bendrą vyriausybės deficitą sumažinti iki mažiau nei 3 % iki 2009 m., tuo tarpu 2004 m. liepos mėn. Tarybos rekomendacijoje nustatytas terminas – 2007 m. Tarybos nuomone, tai nėra veiksmingas perviršinio deficito ištaisymas iki 2007 m., o Komisija ketina rekomenduoti tolesnes perviršinio deficito procedūros priemones, kurių reikalauja Stabilumo ir augimo paktas.

2005 m. trys Sanglaudos fondo paramą gaunančios valstybės narės (Graikija, Vengrija ir Portugalija) vykdė papildomas perviršinio deficito procedūros priemones.

Portugalijoje perviršinio deficito procedūra pradėta iš naujo po to, kai ankstesnė 2002 m. pradėta procedūra buvo panaikinta 2004 m. 2004 m. nustačius 2,9 % deficitą, Taryba, reaguodama į numatomą 6,2 % deficitą 2005 m., vėl pradėjo perviršinio deficito procedūrą ir rekomendavo padėtį ištaisyti ne vėliau kaip iki 2008 m. Nuomonėje apie 2005 m. atnaujintą Portugalijos stabilumo programą Taryba pažymėjo, kad programa atitinka siekį ištaisyti perviršinį deficitą iki 2008 m.

2005 m. sausio mėn. Taryba nusprendė, kad Graikija ir Vengrija nesiėmė veiksmingų priemonių 2004 m. liepos mėn. Tarybos pateiktoms rekomendacijoms įgyvendinti. Tačiau Graikijos atžvilgiu Komisija 2005 m. balandžio mėn. padarė išvadą, kad ši valstybė, reaguodama į 2005 m. vasario mėn. Tarybos įspėjimą, imasi veiksmingų priemonių 2006 m. biudžeto deficitui sumažinti iki mažiau kaip 3 %. Tarybos

¹ Remiantis Tarybos reglamento (EB) Nr. 1164/94 kodifikuotos redakcijos.

įspėjime terminas perviršiniam deficitui ištaisyti buvo pratęstas iki 2006 m., ir būtent toks terminas padėčiai ištaisyti yra nustatytas 2005 m. atnaujintoje Graikijos stabilumo programoje.

Dėl Vengrijos 2005 m. kovo mėn. Taryba paskelbė naują rekomendaciją, kad šalis iki 2005 m. liepos mėn. pradėtų taikyti papildomas biudžeto priemones ir ištaisyti perviršinį deficitą iki 2008 m. 2005 m. liepos mėn. Komisija paskelbė komunikatą Tarybai, nurodydama, kad Vengrijos institucijos ėmėsi veiksmingų priemonių dėl 2005 m. biudžeto deficito, bet gali reikėti tolesnių veiksmų, nes būtinos svarbios ir ryžtingos priemonės nustatytam 2006 m. biudžeto deficito lygiui pasiekti. 2005 m. spalio mėn. Komisija dar kartą įvertino Vengrijos biudžeto padėtį ir rekomendavo Tarybai antrą kartą 2005 m. priimti nutarimą, kad Vengrija nesiėmė veiksmingos veiklos biudžeto deficitui ištaisyti. Antrą kartą įvertinus Vengrijos biudžeto padėtį, nustatyta, kad 2005 m. ir 2006 m. faktinis deficitas labai skirsis nuo biudžetui keliamų reikalavimų, ir suabejota, ar anksčiau nurodyti 2008 m. yra realus terminas perviršiniam deficitui ištaisyti. Dėl tokios padėties 2005 m. lapkričio mėn. Taryba pagal 104 straipsnio 8 dalį priėmė antrą sprendimą Vengrijos klausimu. 2005 m. atnaujinta Vengrijos konvergencijos programa buvo pateikta 2005 m. gruodžio mėn. kartu su planu, kaip iki 2008 m. sumažinti perviršinį deficitą. Tarybos nuomone, perviršinio deficito sumažinimo sėkmė buvo susijusi su gana didele rizika, nes išlaidų sugriežtinimas nebuvo paremtas aiškiai apibrėžtomis ir kiekybiškai įvertintomis priemonėmis. Todėl Taryba paprašė, kad Vengrija pataisytų savo atnaujintą konvergencijos programą ir ją pateiktų iki 2006 m. rugsėjo 1 d.

Sąlygas nustatančios nuostatos bus taikomos ir po 2007 m.: pasiūlytas naujasis reglamentas dėl Sanglaudos fondo² smulčiau paaiškina, kaip kitą programavimo laikotarpį bus taikomas sąlygas nustatantis straipsnis. Visų pirma, Taryba gali spręsti dėl visos finansinės Fondo paramos ar tam tikros jos dalies sustabdymo atitinkamai valstybei narei nuo kitų metų sausio 1 d. po sprendimo įsigaliojimo. Paramos sustabdymas bus taikomas naujiems įsipareigojimams.

3. KOORDINAVIMAS SU TRANSPORTO IR APLINKOS POLITIKA

3.1. Transportas

2005 m. transporto sektorius sudarė šiek tiek mažiau nei pusę (49,8 %) visų Sanglaudos fondo įsipareigojimų. Kaip ir anksčiau, siekdama pagerinti įvairių transporto rūšių pusiausvyrą, Komisija paprašė valstybių narių teikti pirmenybę geležinkelių projektams. 2005 m. valstybių narių patvirtinti projektai nurodyti šios ataskaitos priede.

Transporto sektoriui Bendrijos parama teikiama koordinuotai iš keleto šaltinių: Sanglaudos fondo, ISPA, ERPF, pagal transeuropinių tinklų programas, EIB paskolomis. Finansinė parama iš šių šaltinių yra daugiausia skiriama transeuropiniams transporto tinklams (TEN-T).

² Pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, įsteigiančio Sanglaudos fondą, 4 straipsnis (COM(2004) 494 galutinis, 2004/0166(CNS)).

Bendrijos TEN-T plėtros gairės buvo nustatytos Sprendimu 1692/96/EB su pataisomis, padarytomis Sprendimu 884/2004/EB. Sprendime nurodyta 30 Europos svarbos prioritetinių projektų, iš kurių 14 yra persvarstyti ir pataisyti Eseno projektai. Sprendime valstybių narių prašoma pirmenybę teikti būtent šiems projektams.

Vadovaujantis Reglamento (EB) Nr. 1164/94 su pataisomis, padarytomis Sprendimu 1264/1999, 4 straipsniu, Sanglaudos fondas gali teikti pagalbą Bendrijos reikšmės transporto infrastruktūros projektams, kuriuos finansuoja valstybės narės ir kurie yra nurodyti TEN-T politikos gairėse.

3.2. Aplinka

2005 m. transporto sektorius sudarė šiek tiek mažiau nei pusę (50,2 %) visų Sanglaudos fondo išpareigojimų. Apskritai, Sanglaudos fondo remiami projektai padėjo siekti su darnia plėtra susijusių aplinkos politikos tikslų visų pirma prioritetinėse šeštosios veiklos programos srityse, tokiose kaip gamtos išteklių valdymas, atliekų tvarkymas ir investicijos, kuriomis siekiama apriboti poveikį klimato kaitai. 2005 m. valstybių narių patvirtinti projektai nurodyti šios ataskaitos priede.

2005 m. Sanglaudos fondas prisidėjo prie aplinkos apsaugos įstatymų įgyvendinimo ne tik tuo, kad tiesiogiai finansavo infrastruktūras, bet ir tuo, kad teikė paskatas, skatinančias taikyti direktyvas. Tokios paskatos buvo susijusios su teminėmis teritorinio pobūdžio intervencinėmis priemonėmis, skirtomis gamtos išsaugojimui, kietųjų atliekų bei nuotekų tvarkymui ir poveikio aplinkai vertinimui.

Naujosios valstybės narės vandens ūkio ir kietųjų atliekų tvarkymą priskyrė svarbiems išlaidų prioritetams. Daugumoje atvejų reikia didelių investicijų į infrastruktūrą, kad būtų galima įvykdyti pagrindinių direktyvų reikalavimus tokiose srityse kaip kietųjų atliekų tvarkymas ir vandens ūkis (ypač miesto nuotekų valymas), taip pat oro kokybė ir pastangos mažinti pramoninę taršą. Todėl naujosios valstybės narės yra svarbi Sanglaudos fondo parama aplinkos infrastruktūrai.

4. PATIKRINIMAI

2005 m. ES 4 audito (Graikija, Airija, Portugalija, Ispanija) pagrindinis uždavinys buvo stebėti, kaip sprendžiami su valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumu susiję klausimai trijose valstybėse narėse. Toliau buvo stebimi su šiomis trim valstybėmis narėmis (Graikija, Portugalija ir Ispanija) suderinti (centrinio lygiu) veiklos planai, kad prireikus būtų galima juos tikslinti.

Audito metu buvo tikrinama, ar sistemų visuma ir konkrečios projektų išlaidos atitinka reikalavimus, pagrindinį audito dėmesį skiriant veiksmingam vadovybės lygio patikrinimų įgyvendinimui, viešųjų pirkimų, išlaidų tinkamumo ir viešumo atitikimui reikalavimams, kad būtų galima įsitikinti mokėjimo prašymų teisėtumu ir teisingumu. Be to, 2005 m. pradėtas atskiras formaliai užbaigtų projektų audito tyrimas, kurio tikslas - patikrinti, kaip atliktas baigiamojo audito darbas, prieš pateikiant audito išvadą. Vienas toks auditas buvo atliktas transporto sektoriuje Ispanijoje ir Portugalijoje.

2005 m. išsamiai patikrinta dvidešimt Sanglaudos fondo projektų, daugiausia Ispanijoje ir Portugalijoje, o atliekant auditus Graikijoje, didžiausias dėmesys buvo skiriamas reikalavimų laikymosi patikrinimui .

Pastebėti trūkumai sistemų lygmeniu buvo susiję su nepakankama *ex-ante* kontrole (vadovavimo ir veiklos patikrinimai) ir nepatekinamu Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 9 straipsnio dėl atrankinių patikrinimų įgyvendinimu. Projektų lygmeniu pagrindiniai pastebėti trūkumai buvo susiję su rangovų parinkimo procedūra viešosioms sutartims sudaryti. Dėl pastebėtų pažeidimų vyksta prieštaravimų sprendimo procedūros su atitinkamomis valstybėmis narėmis, ir reikia nustatyti, ar bus ištaisyti finansiniai duomenys ir koku mastu jie bus ištaisyti.

2005 m. sausio-kovo mėn. buvo baigtas dokumentų patikrinimas, kuris leido Komisijai įsitikinti, kad dešimt naujųjų valstybių narių yra sukūrusios sistemas Komisijos reglamento (EB) Nr. 1386/2002 reikalavimams vykdyti. Sistemų auditai prasidėjo 2005 m., kurių tikslas - patikrinti, ar veikiančios sistemos atitinka jų aprašus ir funkcionuoja veiksmingai. Be to, 2005 m. pradėtas atskiras tyrimas, kurio tikslas – remiantis tam tikra po įstojimo sudarytų sutarčių imtimi, patikrinti, ar viešųjų pirkimų procedūros taikomos teisingai.

5. PAŽEIDIMAI IR PAGALBOS SUSTABDYMAS

2005 m. Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) užvedė penkias bylas ryšium su informacija, gauta apie Sanglaudos fondą. Dėl dviejų bylų pradėti išorės tyrimai, o viena byla nutraukta kaip neturinti pagrindo. Likusios dvi bylos perkeltos į 2006 m. ir laukia įvertinimo. Jokių kontrolės misijų, susijusių su Reglamentu (EB) Nr. 2185/96³, atlikta nebuvo.

Vadovaudamosi Reglamento (EB) Nr. 1931/94⁴ dėl pažeidimų ir neteisingai sumokėtų sumų išieškojimo bei šios srities informacinės sistemos organizavimo 3 straipsniu, aštuonios paramą gaunančios valstybės narės pranešė apie 204 pažeidimų atvejus, susijusius su 129 250 528 EUR vertės Bendrijos įnašu. Dėl šių atvejų pradėti administraciniai ir teisminiai faktų tyrimai.

Pažymėtina, kad apie daugumą šių atvejų (192) pranešė keturios paramą gaunančios senosios valstybės narės, daugiausia tokių atvejų pranešė Graikija (152), jie susiję su 91 653 202 EUR Bendrijos paramos suma, iš šios sumos dar lieka išieškoti 24 872 456 EUR. Airijos institucijų pranešti atvejai (18) yra susiję su 21 714 607 EUR suma, kuri buvo išskaičiuota, prieš pateikiant galutinį mokėjimo prašymą Komisijai. Tuo tarpu iš 6 205 143 EUR Bendrijos paramos sumos, susijusios su Portugalijos institucijų praneštais 16 atvejų, ir iš 8 668 985 EUR sumos, susijusios su Ispanijos institucijų praneštais 6 atvejais, dar lieka išieškoti atitinkamai 4 131 494 EUR ir 8 378 744 EUR sumas.

Iš naujųjų valstybių narių tik Čekija, Estija, Vengrija ir Lietuva pranešė apie pažeidimų atvejus (atitinkamai 6, 2, 1 ir 3), kurie yra susiję su mažesnėmis nei

³ OL Nr. L 292, 1996 12 11, p. 2.

⁴ OL Nr. L 191, 1994 07 29, p.1.

pirmau nurodytomis sumomis. Beveik visais atvejais su pažeidimais susijusios sumos buvo išskaičiuotos, prieš pateikiant mokėjimo prašymus Komisijai.

Kitos naujosios valstybės narės Komisijai pranešė, kad 2005 m. jos nepastebėjo jokių pažeidimų. Tačiau reikia atkreipti valstybių narių dėmesį į tai, kad apie tam tikrus atvejus, kurie buvo nustatyti nacionalinių ir (arba) Bendrijos auditų metu, nebuvo pranešta, kaip reikalauja atitinkamas reglamentas.

Dauguma praneštų pažeidimų yra susiję su viešųjų pirkimų taisyklių taikymu, o likusieji atvejai su netinkamų paramai gauti išlaidų teikimu.

2005 m. Reglamentas (EB) Nr. 1931/94 buvo iš dalies pakeistas Reglamentu (EB) Nr. 2168/2005⁵. Padarytos šios pataisos: pakeistas pažeidimo apibrėžimas, pateiktas Tarybos reglamento (EB) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalyje; pakeistas įtariamo sukčiavimo apibrėžimas; paaiškintas momentas, kada tampa būtina pranešti apie atvejį; pateiktas „bankroto“ apibrėžimas ir prievolės pranešti apie bankroto atvejus išimtis, išskyrus kai kuriuos atvejus, būtent, kai įtariamas sukčiavimas; numatyta galimybė pranešti apie pažeidimus elektroniniu būdu; nuo 4000 EUR iki 10 000 EUR padidinta pažeidimų riba, nuo kurios būtina pranešti apie pažeidimą; iš naujo apibrėžti tikslai, pabrėžiant rizikos analizę.

6. VERTINIMAS

Vadovaujantis 1994 m. gegužės 16 d. pataisyto Reglamento (EB) Nr. 1164/94 13 straipsnio nuostatomis, Komisija ir valstybės narės, įgyvendindamos bendrai iš Sanglaudos fondo finansuojamus projektus, privalo užtikrinti Bendrijos pagalbos veiksmingumą. Tai reiškia, jog būtina taikyti stebėsenos ir vertinimo priemones, kurios leistų tikslinti projektus pagal stebėsenos ir vertinimo rezultatus.

Komisija ir valstybės narės vykdo, prireikus, kartu su Europos investicijų banku, visų bendrai finansuojamų projektų vertinimą (2005 m. įvertinta 11 projektų).

Projektų įgyvendinimo metu ir juos užbaigus, Komisija ir valstybės narės stebi, kaip realizuojami projektai, kaip laikomasi jų tikslų ir koks jų įgyvendinimo poveikis. Pagal metodinius reikalavimus su kiekvienu pagalbos prašymu yra pateikiama sąnaudų ir naudos analizė (CBA). Sąnaudų ir naudos analizė turi parodyti, kad socialinė ir ekonominė nauda per vidutinės trukmės laikotarpį proporcinga panaudotiems finansiniams ištekliams. Komisija tokį vertinimą išnagrinėja, vadovaudamasi principais, išdėstytais 2003 m. paskelbtose sąnaudų ir naudos analizės gairėse⁶, kuriomis naudojasi ir projektų rėmėjai, ir Komisija.

Tokiu būdu 2005 m. Komisija valstybėms narėms suteikė svarbią metodinę pagalbą ir pajėgumų didinimo veiksmais padėjo joms tobulinti projektų *ex-ante* finansinės ir ekonominės analizės nuoseklumą. Buvo sukurta ir išbandyta speciali programinė įranga (vadinama CBA Software), kuri jau dabar praktiškai veikia. Ši programa - tai Komisijos, o po to ir pagalbą gaunančių valstybių narių įrankis iš Sanglaudos Fondo finansuojamų projektų sąnaudų ir naudos analizei atlikti.

⁵ OL Nr. L 345, 2005 12 21, p. 15.

⁶ http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docgener/guides/cost/guide02_en.pdf

Be to, 2004 m. atlikus 1993-2002 m. laikotarpio 200 iš Sanglaudos Fondo bendrai finansuojamų projektų *ex-post* vertinimą, 2005 m. reikėjo atlikti svarbų tolesnės priežiūros darbą: buvo sudaryta speciali laikina darbo grupė šios ataskaitos prioritetams nustatyti ir rekomendacijoms per formuluoti.

7. INFORMAVIMAS IR VIEŠUMAS

Kovo 9 d. Komisija valstybėms narėms išsiuntinėjo gairių rinkinį. Šių dokumentų tikslas – priminti tam tikras Reglamento 1164/94 nuostatas ir nustatyti taisykles, kurios užtikrintų gero finansų valdymo principą: 20 % išankstinės išmokos sąlygas; iš anksto išmokėtų visų ar dalies lėšų gražinimo procedūrą („M+12 taisyklė“); procedūrą, taikomą pagal Reglamento 1164/94 II priedo C5 straipsnį („M+24 taisyklė“); sprendimų dėl Sanglaudos Fondo pataisų priėmimo gaires; atitinkamų valstybių narių perėjimo nuo ISPA prie Sanglaudos Fondo tvarką.

Balandžio 20 d. ir gruodžio 15 d. įvyko du informaciniai susitikimai su 25 valstybėmis narėmis. Pirmajame susitikime Komisija pristatė 200 Sanglaudos Fondo projektų *ex-post* vertinimo, kuris buvo aptartas ankstesniame 2004 m. lapkričio mėn. įvykusiame susitikime, tolesnės priežiūros rezultatus. Gruodžio mėn. susitikime dalyviai apsigkeitė gera praktika siekiant Poveikio aplinkai vertinimo (PAV) tikslų.

Balandžio 1 d. priėmus Komisijos reglamentą (EB) Nr. 621/2004 dėl informavimo ir viešumo priemonių, Generalinis Direktoratas *Inforegio* tinklalapyje paskelbė pagrindinius duomenis, o vėliau Sanglaudos Fondo tinklalapyje atnaujintus pagrindinius duomenis.